

 Címhely: 8200 Veszprém, Török Ignác u. 1.

 Levélcím: 8202 Veszprém 2, Pf. 705.

 Tel.: (88) 401-422

 e-mail: leveltar@veml.hu

Iktatószám: VeML/300-6/2014.

Tárgy: pályázati szakmai beszámoló

Ügyintéző: Boross István

Melléletek: lektori vélemény

lektorált kézirat mellékletekkel

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR VESZPRÉM MEGYEI LEVÉLTÁRÁNAK SZAKMAI BESZÁMOLÓJA

„A raktári jegyzékek elektronikus megjelenítése és kezelése című módszertani kiadvány elkészítésére”

a NEMZETI KULTURÁLIS ALAP Közgyűjtemények Kollégiumánál elnyert pályázat
megvalósításáról

1. A pályázat tárgya

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiumának 2012 második félévében kiírt pályázati felhívására nyújtottuk be a 3512/00038 azonosító számú, „A raktári jegyzékek elektronikus megjelenítése és kezelése” című módszertani kiadvány elkészítéséről szóló pályázatunkat. A Kollégium pozitív döntése folytán 365.000 Ft vissza nem térítendő támogatást nyertünk el, amelyről az alábbiakban számolunk be.

A támogatási szerződés 7. és 17. pontjának megfelelően beszámolónk mellékleteként beküldjük a lektori véleményt és a lektorált kéziratot is mellékletekkel együtt.

2. A pályázat megvalósítása — teljesített feladatok

a, A módszertani tanulmány előkészítése

A tanulmány elkészítésének célja annak a kérdésnek a vizsgálata volt, hogy a levéltárak legalapvetőbb segédletét, a raktári jegyzéket miként lehet optimálisan elektronikus úton elkészíteni, megjeleníteni és kezelni, tekintettel a már meglévő jegyzékekre és az ezután készítendőkre is. A számítógépes megjelenítés a levéltárelmélet oldaláról a raktári jegyzék bizonyos mértékű formai és tartalmi reformját igényli. A szerzők álláspontja szerint az adatbázisba rendezés előtt tisztázni kell olyan kérdéseket, mint például a nemzetközi szabványok alkalmazhatósága a magyarországi raktári jegyzék-készítési gyakorlatban, vagy a levéltári anyagra vonatkozó információk visszakereshetősége és a szabványos adatcsere-forgalom biztosíthatósága. A raktári jegyzékek számítógépes kezelése több fontos problémát vet fel informatikai szempontból is. Olyan megoldásra van szükség, amely egyidejűleg biztosítja a hosszútávú archiválást, a papíralapú rendszerekhez hasonló megbízhatóságot, de a jóval gyorsabb és hatékonyabb feldolgozást, a bővíthetőséget, és a levéltáros szakma elvárásainak való maximális megfelelést is.

A tanulmány megírására levéltáros oldalról Boross István főlevéltáros, a Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltárának munkatársa, és dr. Juhász Zoltán, a veszprémi székhelyű Pannon Egyetem egyetemi docense, informatika oktatója vállalkozott. A tanulmány lektorálására dr. Sipos András, Budapest Főváros Levéltára főosztályvezetőjét, a Levéltári Szabványügyi Bizottság vezetőjét kértük fel.

b, A tanulmány elkészítése

A munka tervezett ütemezését célszerű volt módosítani több okból is, ezért 2013. augusztus 29-én kelt levelünkben a megvalósítási határidőt 2013. szeptember 30-ról 2014. március 31-re kértük kitolni. A pályázatban vállalt feladatok megvalósítását jelentősen hátráltatta a 2013. év folyamán, hogy a pályázat referense, a módszertani tanulmány egyik szerzője, Boross István az MNL Veszprém Megyei Levéltára TIOP-1.2.2-11/1-2012-0035 azonosítójú pályázatának projektmenedzseri feladatait is ellátta, amely feladat a vártnál több idejét vette igénybe. Továbbá 2013 elején a 10/2002. NKÖM sz. rendelet felülvizsgálatára a Levéltári Kollégium által kinevezett ad hoc szakmai bizottság munkájában való részvételre is felkérést kapott. A bizottság munkája rendkívül intenzív volt 2013 márciusa és májusa között a szűkre szabott határidő miatt. Mindemellett szakmai szempontból is kívánatosnak tűnt a módszertani tanulmány határidejének módosítása. Ugyanis az e-Levéltár projekt keretében szeptember végére volt várható az új Levéltári Nyilvántartó Rendszer, a Scope Archiv bevezetése (Veszprémben a kapcsolódás csak 2014 januárjában következett be). A határidő módosítását a Kollégium jóváhagyta.

A szerzők a munka első ütemében elvégezték az adatgyűjtést, a kutatási feladatokat. Boross István a levéltári szakirodalmat tekintette át a raktári jegyzék kialakulásáról és fejlődéséről szóló fejezetek megírásához. Juhász Zoltán az xml adatleíró nyelv és technológia területén végzett kutatásokat különböző tesztprogramokat felhasználva. A szerzők együttesen megvizsgálták a levéltári szabványok alkalmazási lehetőségeit a raktári jegyzékek vonatkozásában. Közösen áttekintettek és elemeztek számos mintaként kiválasztott veszprémi raktári jegyzéket a minél magalaposabb elméleti javaslat kialakítása érdekében. Ez a munkafolyamat 2013. november végére fejeződött be.

Az összegyűjtött adatok, ismeretek segítségével a munka második fázisában megtörtént az adatmodell első változatának felállítása. Az adatmodell az elvégzett tesztek során még további alakításra, finomításra került. A tanulmány megírása, a kézirat összeállítása 2013. december és 2014. január hónapok során zajlott. Ezt követően februárban a szerzők megküldték dr. Sipos András lektornak a kéziratot mellékleteivel együtt.

c, Lektoráltatás, terjesztés, tapasztalatok

A lektori vélemény 2014. március 10-re készült el. Ezzel párhuzamosan elindítottuk a kialakított elképzelés szélesebb levéltáros körben való megismertetését is. Először az MNL Veszprém Megyei Levéltárának érdeklődő munkatársai olvashatták el a tanulmányt. Majd március 27-én házi műhelyvitát tartottunk a Veszprém Megyei Levéltár oktatótermében 7 fő levéltáros kolléga részvételével, akik el is mondták véleményüket a tanulmányról. Az egyik legfontosabb kérdésnek azt tartották a jelenlévők, hogy a raktári jegyzék mint segédlet típus vajon fennmarad-e. Egy kifutó vagy továbbélő segédletünkről van-e szó? Ennek eldöntése a levéltáros-szakma feladata, mert ennek megfelelően érdemes végezni

bármilyen további informatikai kutatást, fejlesztést. A kérdésre adott válasz szabja meg a szükségleteket ahhoz, hogy miként jelenítsük meg a raktári jegyzékeket.

A lektori vélemény pontjainak többségét és a házi műhelyvita eredményeit a szerzők még beépítették a tanulmányba a megvalósítási határidőn belül, így alakult ki a most beküldött végleges kézirat-szöveg.

A megvalósítási határidő után további fórumokon is alkalma nyílt a szerzőpárosnak az adatmodell és az xml-séma bemutatására. Meghívást kaptak a Budapest Főváros Levéltárában 2014. május 6-án „A levéltári szabványok és alkalmazásuk kérdései” című műhelykonferenciára, amelyet szintén az NKA támogatott. Előadásuk címe „A raktári jegyzékek számítógépes feldolgozása: adatmodellezés és szabványok” volt. A konferencia nagy érdeklődés mellett zajlott, a vita során több vélemény, hozzászólás is érkezett a raktári jegyzékek témájához. A konferencia közönsége jó vitaalapnak tartotta a bemutatott anyagot. Ugyanakkor többen kiemelték, hogy nagyon fontos annak a kérdésnek a megvizsgálása, hogy az MNL-ben és a BFL_ben bevezetésre került Scope Archiv nyilvántartó rendszerhez hogyan kapcsolható a tanulmányban javasolt modell, mert párhuzamos rendszerek működtetése nem szerencsés. Ezzel a szerzők is egyet értenek, hiszen a jövőben a Scope Archiv fogja képezni a magyar levéltárak jelentős részében a tartalomszolgáltatás integrált alapját. Ezért a tanulmánnyal nem tekintik lezártnak a munkát, hanem tovább folytatják a modellezési kísérleteket és a Scope Archivhoz való csatlakozást is tervezik megvizsgálni.

Május 20-án egy Veszprémben, NKA támogatással „Levéltárak az online világban” címen megrendezett konferencián is bemutatásra került a tanulmány egy másik megvilágításból. A két szerző előadásának címe „Egy módszertani kísérlet – a raktári jegyzékek számítógépes megjelenítése” volt. Az előadást mintegy 50 fő hallgatta végig.

Reményeink szerint a tanulmány rövidesen teljesen nyilvánossá válik az MNL Veszprém Megyei Levéltára honlapján (www.veml.hu) való megjelentetéssel. Bár a pályázati kiírás szerint csupán 3 éven belül kell megjelentetni a tanulmányt, de miután most van a kérdésnek aktualitása, a megjelentetést nem kívánjuk tovább halasztani. További fejlemény, hogy a napokban felmerült a lehetősége annak, hogy a Magyar Levéltárosok Egyesülete által szervezett ezévi vándorgyűlésen is vitafórumot rendezhessünk a témáról.

Köszönjük az NKA Közgyűjtemények Kollégiumának támogatását, amely lehetővé tette a módszertani tanulmány kéziratának elkészítését.

Kérem a szakmai beszámoló elfogadását!

Tisztelettel üdvözlöm,

Veszprém, 2014. május 28.

Hermann István
igazgató